

Мельничук Г. С.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто теоретичні аспекти формулювання мети, завдань, опису етапів та вибору методів проведення аналізу грошових потоків підприємства. Розкрито особливості наявних у науковій літературі методичних підходів до проведення аналізу грошових потоків підприємства. Досліджено методи та систематизовано коефіцієнти, що використовуються під час аналізу грошових потоків підприємства. У дослідженні було використано індуктивний та дедуктивний методи, метод порівняння та табличний метод. Результати проведеного дослідження можуть бути використані в процесі проведення аналізу грошових потоків за даними фінансової звітності підприємств.

Ключові слова: *аналіз, грошові потоки, аналіз грошових потоків, методика аналізу грошових потоків, метод аналізу.*

Мельничук А. С.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРОВЕДЕНИЯ АНАЛИЗА ДЕНЕЖНЫХ ПОТОКОВ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье рассмотрены теоретические аспекты формулировки цели, заданий, описания этапов и выбора методов проведения анализа денежных потоков предприятия. Раскрыты особенности имеющихся в научной литературе методических подходов к проведению анализа денежных потоков предприятия. Исследованы методы и систематизированы коэффициенты, которые используются во время анализа денежных потоков предприятия. В исследовании были использованы индуктивный и дедуктивный методы, метод сравнения и табличный метод. Результаты проведенного исследования могут быть использованы в процессе проведения анализа денежных потоков по данным финансовой отчетности предприятий.

Ключевые слова: анализ, денежные потоки, анализ денежных потоков, методика анализа денежных потоков, метод анализа.

Melnichuk A.S.

THEORETICAL ASPECTS OF ANALYSIS OF CASH FLOWS OF THE ENTERPRISE

The article deals with the theoretical aspects of the formulation of goals, tasks, description of the stages and the choice of methods for conducting the analysis of cash flows of the enterprise. The peculiarities of the methodological approaches available in the scientific literature to the analysis of cash flows of the enterprise are revealed. Methods and systematized coefficients used in the analysis of cash flows of the enterprise are investigated. The research used inductive and deductive methods, a comparison method and a tabular method. The results of the research can be used in the process of analysis of cash flows according to the financial statements of enterprises.

Keywords: *analysis, cash flows, analysis of cash flows, methodology of analysis of cash flows, method of analysis.*

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки аналіз грошових потоків є основою, інформаційною базою для вирішення завдань управління грошовими потоками підприємства. Необхідність проведення аналізу грошових потоків полягає в обмеженості грошових ресурсів на підприємстві й обумовлюється метою підвищення рівня ефективності організації грошових потоків. Водночас аналіз грошових потоків є ключовою складовою аналізу фінансового стану підприємства. Даний напрям аналізу допомагає більш об'єктивно оцінити платоспроможність та ліквідність підприємства в умовах посилення інфляційних процесів.

Від збалансованості грошових потоків залежать ефективність і прибутковість господарської діяльності підприємства. Тому недооцінка результатів даного аналізу під час прийняття управлінських рішень, як в

теоретичному, так і в прикладному аспектах, призводить до незбалансованості грошових потоків, надмірної тривалості фінансового циклу, недоодержання фінансових результатів, необґрунтованого використання позикових коштів, обмеженості у використанні фінансових інструментів тощо.

Однак за наявності численних методичних підходів до проведення аналізу грошових потоків підприємства та показників, за якими оцінюється їх ефективність, а також значної невизначеності зовнішніх умов господарювання важливим є питання вибору найбільш підходящої для кожного окремого підприємства методики, яка б враховувала властиві йому специфічні особливості господарської діяльності. Формування цілісної методики та комплексної системи показників оцінки грошових потоків дасть змогу отримати ґрунтовні результати про стан та динаміку грошових потоків та обґрунтувати дієві управлінські рішення по їх оптимізації і підвищенню ефективності. Дане питання є особливо актуальним в сучасних швидко змінюваних під впливом глобалізації умовах господарювання, а також у зв'язку із загостренням загальної проблеми неплатежів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання аналізу грошових потоків підприємства знайшли відображення у працях таких вчених як: І.О. Бланк, І. Спільник, Ю. Гудзь, О.М.Загородна, І.С. Литвин, А.І. Іващенко, В.В. Ковальов, І.О. Крюкова, Т.М. Власюк, Л.С. Селіверстова, С.І. Надточій, Г.В. Савицька, Р.В. Федорович, В. М. Серединська, В.В. Ясишена та ін. Не зважаючи на ґрунтовні наукові здобутки в даній сфері, зокрема в частині аналізу грошових потоків на основі звіту про рух грошових коштів, прийняття обґрунтованих управлінських рішень в сучасних умовах потребують поглибленого вивчення наявних методик, систематизації коефіцієнтів, які розглядаються в працях одних науковців, та не досліджуються в інших. Це й підтверджує актуальність подальших досліджень обраної проблематики.

Мета статті. Метою дослідження є поглиблене вивчення наукових підходів до проведення аналізу грошових потоків підприємства, узагальнення методик і систематизація показників аналізу грошових потоків підприємства.

Виклад основного матеріалу. Запорукою ефективного управління на підприємстві є належно організований постійний процес аналізу всіх аспектів його діяльності. При цьому важливою ланкою аналізу господарської діяльності підприємства є аналіз грошових потоків.

В узагальненому вигляді аналіз грошових потоків підприємства являє собою процес дослідження джерел формування та напрямів використання грошових коштів на підприємстві, оцінки ефективності на підставі розрахованих показників, виявлення основних тенденцій та закономірностей, причин відхилень фактичних значень показників від запланованих і прогнозування подальшого розвитку ситуації з метою виявлення резервів підвищення ефективності управління грошовими потоками.

Доцільність проведення аналізу грошових потоків насамперед зумовлюється вагомою роллю грошових коштів у функціонуванні підприємства. Враховуючи, що з однієї сторони, будь-яке управлінське рішення пов'язане з використанням грошових коштів, з іншої – від рівня узгодженості між собою за обсягом і часом видів грошових потоків значною мірою залежить ліквідність, фінансова стійкість та майбутня ефективність діяльності підприємства, більшість менеджерів підприємств та інвесторів віддають перевагу аналізу грошових потоків над аналізом прибутків (збитків).

Підтверджують окреслений факт результати проведених досліджень Американською адміністрацією малого бізнесу. Зокрема, наведемо такі аргументи з дослідження:

1. Нестача фінансових ресурсів є причиною № 2, через яку малий бізнес зазнає краху. З 2008 р. 43 % підприємств малого бізнесу, які потребують фінансових ресурсів, не можуть одержати їх від банків;

2. 68,9 % власників побоюються втратити свій бізнес через можливу втрату доступу до грошових коштів;

3. 58,2 % підприємців оцінюють затримку у надходженнях коштів від покупців як найбільший виклик в управлінні грошовими потоками;

4. 37,5 % керівників вищої ланки управління підприємством вважають грошовий потік найскладнішим аспектом його діяльності [1, с. 68-69].

Значення аналізу грошових потоків підприємства полягає в його здатності: виявити можливі резерви поліпшення ефективності використання грошових коштів; показати найпривабливіші підрозділи для інвестиційних проектів; виявити позиції звітності, що потребують найбільших вкладень; контролювати та вносити коригування у фінансовий план підприємства; бути джерелом інформації для побудови платіжних балансів, для прогнозування грошових потоків підприємства в майбутньому тощо.

Зазвичай основною метою проведення аналізу грошових потоків виступає виявлення рівня достатності формування грошових коштів, ефективності їх використання, а також збалансованості позитивного і негативного грошових потоків підприємства у визначений період часу [2, с. 116]. Також аналіз може проводитись в цілях пошуку способів прискорення руху грошових коштів і підвищення на цій основі оборотності активів для забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Науковець Ю. Гудзь зазначає, що аналіз грошових потоків проводиться з метою виявлення причин дефіциту грошових коштів і визначення джерел їх надходження та напрямків використання для контролю за поточною ліквідністю і платоспроможністю підприємства [3, с. 102].

Слід відмітити, що неможливо сформулювати єдину мету проведення аналізу грошових потоків, яка б повною мірою підходила для будь-якого підприємства. Мета проведення аналізу повинна визначатись індивідуально для кожного підприємства з урахуванням особливостей його діяльності, фінансово-економічного стану та тих проблем, що потребують вирішення.

Як правило, досягнення поставленої мети проведення аналізу грошових потоків потребує вирішення декількох завдань. Опрацювання джерел економічної літератури дозволяє в узагальненому вигляді представити такі основні завдання аналізу грошових потоків підприємства [1, с. 69-70]:

- оцінка загального обсягу грошових коштів підприємства та в розрізі видів діяльності, визначення джерел надходжень грошових коштів на підприємство;
- оцінювання складу, структури та динаміки грошових коштів;
- дослідження напрямів витрачання підприємством грошових коштів;
- виявлення рівня достатності грошових коштів для нормального функціонування підприємства, оцінювання причин дефіциту грошових коштів;
- оцінка причин невідповідності величини грошових коштів сумі отриманого прибутку;
- виявлення й вимірювання впливу різних факторів на формування та рух грошових потоків;
- аналіз можливостей підприємства в аспектах підтримки позитивного сальдо грошових коштів і в частині дотримання зобов'язань по боргах, сплаті дивідендів та інших платежів;
- визначення ефективності грошових потоків загалом і за результатами операційної, інвестиційної та фінансової діяльності зокрема;
- виявлення потреби в додатковому залученні грошових коштів;
- виявлення й оцінювання резервів підвищення ефективності використання грошових коштів і розроблення пропозицій з їх реалізації.

Предметом аналізу виступають грошові потоки підприємства, а також причинно-наслідкові зв'язки між процесами надходжень і витрачання грошових коштів й іншими економічними процесами, які відбуваються на підприємстві.

Одним із важливих складових елементів аналізу грошових потоків підприємства є його інформаційне забезпечення, яке являє собою сукупність інформаційних ресурсів і способів їх організації, необхідних і придатних для

реалізації аналітичних процедур. Виходячи із загальних підходів до класифікації видів інформації, яка використовується в процесі проведення аналізу [4, с. 157-160], джерела інформації, необхідної для проведення аналізу грошових потоків, можна представити у вигляді п'яти груп:

1-ша група охоплює зовнішню інформацію регулятивно-правового характеру – це закони, постанови, нормативні документи державних органів, інші нормативні дані, положення і документи, що визначають правову основу обігу грошових коштів, функціонування фінансових інститутів, ринку цінних паперів тощо, що містять певні вимоги до діяльності суб'єктів господарювання;

2-га група включає інформацію з внутрішньої фінансової (бухгалтерської) звітності підприємства, насамперед з форми 3 «Звіт про рух грошових коштів»;

3-тя група – це також внутрішня інформація підприємства, до якої належать дані фінансового і оперативного управлінського обліку, а саме записи в первинній документації, на бухгалтерських рахунках, в облікових реєстрах, оперативних зведеннях тощо.

4-та група охоплює зовнішню інформацію інформаційно-довідкового характеру – це статистична фінансова інформація, яка публікується органами державної статистики, біржами, спеціалізованими інформаційно-аналітичними агентствами тощо;

5-та група інформації – це позасистемні дані. До даної групи належить інформація загальноекономічного характеру (наприклад, офіційна статистика, що має загальноекономічну спрямованість, дані аудиторських перевірок, внутрішня і зовнішня звітність управлінського аналізу компанії), а також інформація, що публікується у різних засобах масової інформації, неофіційні дані, інформація, отримана через особисті контакти тощо.

Найважливішим елементом будь-якого аналізу є методика. Методикою прийнято вважати сукупність певних методів, алгоритмів процедур, що використовуються в наперед визначеній послідовності для досягнення поставленої мети [4, с. 24]. Виходячи з наведеного визначення, методика

аналізу грошових потоків підприємства являє собою логічну послідовність етапів виконання поставлених аналітичних завдань за допомогою обраних конкретних методів і прийомів для досягнення поставленої мети аналізу.

В працях науковців послідовність аналізу грошових потоків охоплює від 5 до 8 етапів. Зокрема, І.О. Бланком описано методичний підхід, за яким аналіз грошових потоків підприємства доцільно проводити за такими 5-ма етапами роботи як: вивчення динаміки обсягу формування позитивного грошового потоку; оцінка обсягу формування від'ємного грошового потоку; дослідження збалансованості грошових потоків; вивчення синхронності грошових потоків; оцінка ефективності грошових потоків [5, с. 317].

Г.В. Ситник та Л.О. Лігоненко пропонують проводити аналіз у 9 етапів. Окрім етапів, які виділяє І.О. Бланк, науковці пропонують ще такі як: аналіз ліквідності грошових потоків; аналіз факторів, що визначають стан грошових потоків; аналіз ефективності управління грошовими потоками [6, с. 145-146].

І.С.Литвин та А.І. Іващенко виділяють 7 етапів проведення аналізу грошових потоків підприємства, які в значній мірі корелюють із етапами аналізу, розкритими Г.В. Ситник і Л.О. Лігоненко. Слід відмітити, що окремими етапами науковці виокремили аналіз показників грошового потоку та аналіз синтетичних показників [7, с. 53].

І.О. Крюкова вважає, що на основі фінансової звітності та звіту про рух грошових коштів для дослідження грошових потоків можуть бути використані 5 етапів, які повинна включати методика аналізу грошових коштів. Водночас три з п'яти виділених науковцем етапів ототожнюються із методами аналізу, а саме: горизонтальний аналіз грошових потоків (етап I), вертикальний аналіз грошових потоків (етап II), коефіцієнтний аналіз рівня ефективності використання грошових потоків підприємства (етап V) [6, с. 146].

Підсумовуючи опрацювання праць науковців відмітимо, що аналіз грошових потоків підприємства слід проводити за наступними етапами:

1-й етап. Аналіз обсягу та динаміки грошових потоків в цілому, вхідних і вихідних грошових потоків зокрема.

2-й етап. Аналіз джерел формування грошових коштів.

3-й етап. Аналіз напрямів використання грошових коштів.

4-й етап. Аналіз рівномірності та збалансованості грошових потоків.

5-й етап. Аналіз показників грошового потоку (показників достатності грошового потоку, ліквідності та платоспроможності, ефективності грошового потоку тощо).

6-й етап. Аналіз факторів, що визначають стан грошових потоків.

Слід відмітити, що кожен із 6-ти виокремлених етапів аналізу грошових потоків підприємства можна поділити на певні підетапи. При цьому кожному підетапу буде притаманним свою система завдань, які потребують вирішення, свій метод або група методів і перелік показників.

Для того, щоб кожен етап аналізу слугував в цілому комплексному дослідженню грошових потоків і надавав вичерпну інформацію про стан і тенденції розвитку грошових потоків і причинно-наслідкові зв'язки між окремими процесами, для кожного етапу необхідно чітко прописати методи та систему аналітичних показників, які необхідно розрахувати та проаналізувати.

Як у теоретичному, так і практичному аспекті досить важливим елементом процесу аналізу грошових потоків є власне метод аналізу. Науковці Г.Г. Кірейцев, С.З. Мошенський та О.В. Олійник детально розглядають прямий і непрямий методи аналізу руху грошових коштів. Прямий метод дозволяє оцінити ліквідність підприємства, оскільки детально розкриває рух грошових коштів на рахунках. Це дає можливість робити оперативні висновки відносно достатності коштів для сплати по рахунках поточних зобов'язань, а також про можливість здійснення інвестиційної діяльності. Інформація, отримана прямим методом, в подальшому використовується для прогнозування грошових потоків підприємства. В той же час даний метод має суттєвий недолік, який полягає в тому, що він не розкриває взаємозв'язок одержаного фінансового результату і

зміни величини грошових коштів на рахунках підприємства. І щоб з'ясувати причину можливих розбіжностей, науковцями пропонується також проводити аналіз грошових коштів непрямим методом [8, с. 116-117].

Аналіз наукових праць показав, що більшість науковців акцентують увагу на методах дослідження, які базуються на використанні інформації насамперед з такої форми фінансової звітності підприємства як форма 3 «Звіт про рух грошових коштів» [8], а також з інших форм фінансової звітності. Науковцями детально охарактеризовано такі базові методи, які слід використовувати для аналізу грошових потоків, як: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; порівняльний аналіз; аналіз фінансових коефіцієнтів [9, с. 195; 10, с. 38-43]. Більш детальна характеристика зазначених методів відображена у табл. 1.

Таблиця 1

Методи аналізу грошових потоків підприємства

№ п/п	Назва методу	Характеристика методу
1.	Метод горизонтального аналізу	використовується для вивчення динаміки обсягу формування позитивного, негативного та чистого грошового потоку підприємства у розрізі окремих джерел, розрахунку темпів їх зростання та приросту, визначення основних тенденцій зміни їх обсягу.
2.	Метод вертикального (структурного) аналізу	полягає у вивченні структури позитивного, негативного та чистого грошових потоків за видами діяльності, за окремими структурними підрозділами (центрами відповідальності), за окремими джерелами надходження та напрямками витрачання коштів
3.	Метод порівняльного (трендового) аналізу	слугує для порівняння зведених показників грошових потоків за окремими показниками підприємства, дочірніх фірм, структурних підрозділів, так і порівняння показників даного підприємства з показниками конкурентів, із середньогалузевими даними
4.	Метод коефіцієнтного аналізу	полягає у розрахунку різних відносних показників та їх відхилення від планових та базових значень, які характеризують грошові потоки, а також передбачає розрахунок коефіцієнтів ефективності використання грошових коштів підприємства

При цьому Л. С. Селіверстова акцентує увагу саме на горизонтальному та вертикальному аналізі грошових потоків підприємства [11, с. 22]. В.Г. Савицька пропонує результати проведеного горизонтального та вертикального аналізів

грошових потоків використовувати в якості бази для проведення фундаментального (факторного) аналізу формування чистого грошового потоку з використанням прямого і непрямого методів [2, с. 117].

Безумовно, кожен із окреслених в табл. 1 методів має свої як переваги, так і недоліки, а також обмеження у застосуванні. Однак, на наше переконання, важливе значення в аналізі грошових потоків підприємства належить саме методу коефіцієнтного аналізу. Адже, як зазначає І. Спільник і О. Загородна, застосування даного методу надає можливість на підставі вивчення динаміки різних коефіцієнтів «встановити позитивні та негативні тенденції для оцінки якості управління грошовими потоками підприємства, а також розробити необхідні заходи для внесення відповідних коригувань щодо оптимізації управлінських рішень у сфері фінансового управління» [1, с. 80].

Метод коефіцієнтного аналізу передбачає розрахунок багатьох коефіцієнтів, які можна об'єднати в певні групи. С.І. Надточій пропонує згрупувати всі коефіцієнти, що характеризують грошові потоки в такі групи як:

- коефіцієнти ліквідності грошових потоків підприємства;
- коефіцієнти грошової місткості грошових потоків підприємства;
- коефіцієнти ефективності грошових потоків підприємства;
- коефіцієнти аналізу майбутніх грошових потоків;
- коефіцієнти маневреності грошових потоків підприємства [12, с. 8-12].

Підходи інших науковців до переліку груп коефіцієнтів та безпосередньо одиничних показників в межах окремої групи узагальнено у табл. 2.

Таблиця 2

Наукові підходи до формування переліку показників для проведення коефіцієнтного аналізу грошових потоків підприємства

Групи показників	Перелік одиничних показників
І. Спільник, О. Загородна [1, с. 81]	
Коефіцієнти ефективності грошових потоків	коефіцієнт руху грошових коштів в результаті операційної діяльності; коефіцієнт грошового покриття виплат за відсотками; коефіцієнт ефективності грошових потоків від операційної діяльності; коефіцієнт ефективності сукупного грошового потоку; коефіцієнт реінвестування;

	коефіцієнт покриття капітальних інвестицій; коефіцієнт відношення грошового потоку від операційної діяльності до загальної суми боргу.
Коефіцієнти рентабельності грошових потоків	коефіцієнт рентабельності позитивного грошового потоку; коефіцієнт рентабельності чистого грошового потоку; коефіцієнт рентабельності середнього залишку грошових коштів; коефіцієнти рентабельності грошового потоку від операційної, інвестиційної та фінансової діяльностей.
Коефіцієнти генерування грошових потоків	коефіцієнт генерування грошового потоку сукупними активами; коефіцієнт генерування грошового потоку власним капіталом; коефіцієнт генерування грошового потоку зобов'язаннями; коефіцієнт покриття доходу грошовим потоком.
Коефіцієнти ліквідності грошових потоків	коефіцієнт ліквідності сукупного грошового потоку; коефіцієнт ліквідності операційного грошового потоку; коефіцієнт ліквідності інвестиційного грошового потоку; коефіцієнт ліквідності фінансового грошового потоку.
В. М. Борнос та ін. [9, с. 195]	
Показники результативності використання грошових коштів	коефіцієнт ефективності грошового потоку за підприємством, за операційною діяльністю; коефіцієнт грошової віддачі доходу за операційною діяльністю; коефіцієнт грошової продуктивності фінансового результату від операційної діяльності; коефіцієнт грошової віддачі власного капіталу в процесі операційної діяльності; коефіцієнт грошової віддачі активів підприємства у процесі операційної діяльності; коефіцієнт грошової віддачі інвестиційного капіталу в процесі операційної діяльності.
Показники ліквідності та платоспроможності	коефіцієнт ліквідності грошового потоку; коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку; коефіцієнт грошового покриття виплат за відсотками; коефіцієнт грошового покриття поточних зобов'язань; коефіцієнт грошового покриття зобов'язань
Показники якості грошових потоків підприємства:	– показники структури (частка позитивного (негативного) грошового потоку від операційної та фінансової діяльності, коефіцієнт фінансування інвестиційної діяльності, коефіцієнт співвідношення фінансового результату від звичайної діяльності та чистого грошового потоку від операційної діяльності, коефіцієнт співвідношення амортизаційних витрат та чистого грошового потоку від операційної діяльності); – показники рівномірності (коефіцієнт рівномірності надходження грошових коштів, коефіцієнт рівномірності витрат грошових коштів, коефіцієнт рівномірності витрат грошових коштів у процесі операційної діяльності); – показники синхронності грошових потоків.

І.О. Крюкова поділяє позиції науковців стосовно об'єднання всіх коефіцієнтів у 3 групи. Однак з усієї сукупності показників, що пропонуються, автор виокремлює ключові, які найбільш відповідають специфіці формування, руху та використання грошових потоків власне для підприємств аграрної сфери, а саме: достатність чистого грошового потоку – коефіцієнт достатності чистого грошового потоку; рівномірність та синхронність формування

грошового потоку – коефіцієнт ліквідності грошового потоку; ефективність грошових потоків – коефіцієнт ефективності; коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку; коефіцієнт обслуговування боргу; тривалість фінансового циклу [6, с. 146].

Не применшуючи значення окреслених вище методів аналізу грошових потоків підприємства, на наше переконання, даний перелік методів не варто вважати вичерпним та достатнім для проведення ґрунтовного комплексного аналізу грошових потоків. Вважаємо, що варто більш активно використовувати й інші методи аналізу. Зокрема, погоджуємося з пропозицією С. І. Надточія, яка полягає в тому, щоб поєднати аналіз ефективності грошових потоків на основі методу коефіцієнтного аналізу з аналізом грошових потоків на основі рядів динаміки. У підсумку це дозволить сформувати єдиний завершений підхід (аналіз абсолютних величин, коефіцієнтний аналіз ефективності та аналіз рядів динаміки) щодо визначення основних характеристик грошових потоків підприємства як основи управління ними.

Факторний аналіз чистого грошового потоку підприємства за даними звіту про рух грошових коштів пропонують проводити й І. Спільник та О. Загородна. В роботі науковців детально розкрито методику проведення такого факторного аналізу, перелік факторів, визначено тип моделі і прийоми, за допомогою яких слід проводити факторний аналіз [1, с. 78-80].

Для дослідження взаємозв'язку між окремими показниками грошових потоків слід використовувати й методи економіко-математичного моделювання, зокрема методи кореляційного аналізу.

Слід зазначити, що всі охарактеризовані вище методи аналізу досить складно розділити і виокремити найбільш вагомі й головні з них. Кожен зазначений метод, окремий коефіцієнт знаходить своє важливе місце та значення в процесі аналізу грошових потоків підприємства. Їх варто розглядати як цілісну систему, що потребує комплексного застосування, за допомогою якої на кожному з етапів проведення аналізу можна вирішити поставлені завдання й

у підсумку досягти кінцевої мети – сформулювати змістовні висновки з подальшими рекомендаціями щодо напрямів удосконалення управління грошовими потоками підприємства.

Висновки. Теоретичним аспектам проведення аналізу грошових потоків підприємства приділяється значна увага в сучасній економічній літературі. Однак існують певні відмінності у поглядах науковців стосовно етапів, методів та показників проведення аналізу. Встановлено відсутність єдиної методики проведення аналізу грошових потоків підприємства.

Основною метою проведення аналізу грошових потоків підприємства виступає виявлення рівня достатності формування грошових коштів, ефективності їх використання, збалансованості позитивного і негативного грошових потоків у визначений період часу, а також пошук резервів прискорення руху грошових коштів і підвищення ефективності їх використання. Досягнення мети проведення аналізу грошових потоків підприємства передбачає вирішення певних завдань, що здійснюється поетапно. Методика проведення аналізу грошових потоків передбачає застосування окремих методів і показників. Для проведення аналізу грошових потоків підприємства варто використовувати методи горизонтального, вертикального, порівняльного аналізу, метод коефіцієнтного аналізу, а також методи факторного і кореляційного аналізу.

Лише застосування різних методів, логічно поєднаних в одну систему з урахуванням поставленої мети та завдань аналізу, а також специфічних особливостей господарської діяльності підприємства дозволить сформулювати змістовні висновки стосовно можливих напрямів удосконалення управління грошовими потоками підприємства.

Список джерел:

1. Спільник І. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності / І. Спільник, О. Загородна // Міжнародний науковий журнал. – 2017. – №1 (7). – С. 67–85.

2. Бонарев В. В. Теретичні основи аналізу грошових потоків підприємства / В.В. Боднарев // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 7 (25). Ч. 1. – 2010. – С. 115-121.
3. Гудзь Ю. Аналіз грошових потоків підприємства при формуванні стратегії економічного зростання / Ю. Гудзь // Економічний аналіз. – 2013. – Випуск 12. – Частина 3. – С. 100-104.
4. Економічний аналіз: навчальний посібник / В.М. Серединська, О.М.Загородна, Р.В.Федорович. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2010. – 660 с.
5. Бланк И.А. Управление финансовой стабилизацией предприятия / И.А. Бланк. – К. : Ника-Центр ; Эльга, 2010. – 496 с.
6. Крюкова І.О. Сучасні методичні підходи до оцінки грошових потоків підприємства / І.О. Крюкова, М.С. Свірідова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – С 144-148. – Режим доступу: <http://www.vestnik-ekonom.mgu.od.ua/journal/2016/21-2016/32.pdf>
7. Литвин І.С. Шляхи удосконалення системи управління грошовими потоками підприємства / І.С. Литвин, А. І. Іващенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 2. – С. 51-56.
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nau.kiev.ua.
9. Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс]: навчальний посібник / за заг. ред. В. М. Бороноса. – Суми: Вид-во СумДУ, 2012. – 539 с. – Режим доступу: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/finman2012.Html>
10. Власюк, Т. М. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства / Т. М. Власюк, О. М. Волинець, Н. І. Новіцька // Вісник КНУТД. – 2014. – № 3. – С. 36-46.
11. Селіверстова, Л. С. Управління грошовими потоками підприємства / Л. С. Селіверстова // Економіка та держава. – 2015. – 9. – С. 20-22.
12. Надточій С.І. Коефіцієнтний аналіз грошових потоків підприємства в аспекті управління ними / С.І. Надточій // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – № 7. – С. 8-12.

Мельничук Ганна Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, заступник директора навчально-наукового інституту економіки, оподаткування та митної справи Університету державної фіскальної служби України (м. Ірпінь). **ORCID 0000-0002-0640-0334**